

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОМАНДИ-АРТ-ПРОЄКТУ НА ЙОГО ВИКОНАННЯ

¹аспірант кафедри управлінських технологій І.В. Рибалко,

¹кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та поведінкової економіки О.І. Бєлова,

¹аспірант кафедри управлінських технологій С.О. Заруцький

¹Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Дане дослідження присвячене аналізу впливу психологічних особливостей учасників команди арт-проєкту на його ефективне виконання. Проаналізований вітчизняний і міжнародний досвід у впровадженні проєктного підходу в арт сферу. Визначено особливості роботи проєктного менеджера з учасниками команди арт-проєкту. Визначено психологічні особливості людей, які є учасниками арт-проєкту, а також надано характеристику цих особливостей. Також було проаналізовано можливі негативні риси учасників арт-проєкту та надано рекомендації по роботі з ними, що може бути використано у практичній реалізації арт-проєктів.

Ключові слова: проєкт, управління проєктами, команда, менеджер проєктів, психологічні особливості, арт-проєкт, ризики проєктів.

Сьогодні ми спостерігаємо тенденцію підвищення зацікавленості у поєднанні професійного менеджменту з культурною та творчою сферою. Реалізація кожного заходу, будь то виставка, свято, вистава, концерт, фестиваль, конкурс тощо, стала розглядатися як окремий проєкт з використанням методології управління проєктами [1]. При застосуванні терміну «проєкт» до реалізації творчих заходів, слід надати визначення творчого проєкту, або арт-проєкту:

- арт-проєкт – це завершений цикл художньої діяльності, що спрямований на створення оригінального художнього твору в умовах обмеженого часу та ресурсів [2].

Так, впровадження проєктного підходу при організації творчих заходів дає можливість підвищити якість організації та проведення творчих заходів. Але в той же час це спричинило низку питань, які мають прямий вплив на якість кінцевого результату проєкту.

По-перше, міжнародний та вітчизняний досвід впровадження проєктного підходу в різні сфери переконливо доводить, що його ефективність базується не тільки на вмінні застосовувати розроблені та перевірені часом методики, але й вмілому використанні психологічних особливостей людей, які безпосередньо чи опосередковано відносяться до реалізації того чи іншого проєкту. З усіх груп людських ресурсів проєкту, команда проєкту в найбільшій мірі впливає на успіх всього проєкту. Саме ця група формує бачення проєкту, тому якість її роботи в найбільшій мірі залежить від особистості кожного члена проєктної команди [3].

Менеджеру арт-проєкту доведеться працювати не з командою розробників програмного забезпечення, конструкторами чи інженерами, які керуються логікою та фактами, а з творчими людьми, як то художні керівники, вчителі, дизайнери, письменники, музиканти, художники та інші, які більш зорові та інтуїтивні [4]. Ці психологічні відмінності безпосередньо впливають на емоційний стан як самої особистості, так і на оточуючих, що, в свою чергу, відображається на виконанні індивідуальної та колективної роботи.

По-друге, застосовуючи методики проєктного підходу до реалізації арт-проєктів,

необхідно врахувати специфічні риси, характерні тільки для творчих проєктів, які також впливають на організацію арт-проєктів, що в свою чергу, відобразиться на якості кінцевого результату.

В процесі вивчення цих двох напрямів впливу, психологічних особливостей творчої людини та специфічних рис арт-проєктів, нами був зроблений аналіз із застосуванням експертного методу щодо загроз, які можуть спричинити ті, чи інші особливості. Так, аналізуючи психологічні особливості творчих людей, нами було визначено, що:

- Керівники закладу, де планується реалізація арт-проєкту, які водночас є замовниками, не враховують особливості психології та поведінки творчих людей і ставлять за пріоритет строк виконання та рамки бюджету. В багатьох випадках це призведе до конфліктів як серед членів команди проєкту, так і виконавців проєкту з менеджером або керівником закладу. Конфлікти, в свою чергу, можуть призвести до звільнення найбільш емоційно вразливих співробітників.

- Суб'єктивне сприйняття продукту арт-проєкту та свого особистого результату виконавцем може призвести до рішення про повну переробку продукту, знищивши вже створений, або відмову подальшої участі у проєкті через особистий погляд на свої здібності, цінність проєкту чи продукту для себе.

- Емотивність, тобто здатність перейматися емоційним станом іншої людини не є негативною рисою, якщо вона контрольована. Емотивність на досить високому рівні може завадити розрізнити ситуації, де дійсно потрібно ввійти в становище людини та допомогти, а де є місце маніпуляції, щоб перекласти свою роботу на члена команди з високим рівнем емотивності.

- Схильність до різких перепадів настрою від підвищеної активності, бадьорості та життєрадісності до пригніченого похмурого настрою негативно впливає на працездатність та відносини з іншими членами команди, створюючи прецеденти для конфліктів.

- Екзальтованість, тобто сила почуттів або розмах переживань, як здатність на занадто емоційні переживання позитивних і негативних подій може вплинути на відношення до помилок у виконанні задач, на суперечки або дрібні непорозуміння між членами команди, на сприйняття результату своєї роботи, враховуючи суб'єктивний погляд на особисту задоволеність.

- Імпульсивність може спровокувати конфліктні ситуації та завадити знаходженню оптимального рішення задачі при спільному обговоренні.

- Комплекс «дитячості», або невміння своєчасно опанувати свої емоції, що притаманні більш дитячому віку, призведуть до проблем у спілкуванні і взаємовідносинах. Так, надмірна чутливість може проявитися як вразливість та тривожність, що в свою чергу, вплине на психічний стан і може проявитися у відхиленнях в поведінці. А потреба до самоствердження перетвориться у хворобливе самолюбство.

- Вміння працювати в команді – надважлива риса при виконанні проєкту, який реалізовує саме команда. Люди, які менш здатні злагоджено взаємодіяти у командній роботі, можуть прекрасно виконувати індивідуальні завдання, але створюють додаткові проблеми при виконанні командної роботи.

- Високий рівень захопленості та самовідданості. Може призвести до низки проблем. З одного боку – фізичному та емоційному виснаженню чи постійному відчуттю втоми. З іншого боку – бажанню постійно вдосконалювати свою роботу через завищені особисті стандарти і почуття незадоволеності власним результатом.

Серед специфічних рис арт-проєктів, які можуть мати негативний вплив на хід

проєкту, нами були відмічені наступні:

- В деяких творчих заходах результат проєкту визначається організатором арт-проєкту і залежить від його досвіду проведення подібних заходів або від досвіду залучених до організації заходу людей. Через відсутність чітких параметрів результату проєкту (формалізації), керівництво побачить результат проєкту безпосередньо у день його проведення. Очікування можуть бути як задоволені, так і не задоволені.

- Організація та проведення заходу може відбуватися завдяки ентузіазму окремих працівників, які самі беруть на себе функцію менеджера арт-проєкту без додаткової оплати і виділеного на це часу у графіку роботи. В цьому випадку якість заходу залежить виключно від сумлінності та рівня відповідальності людини, яка неформально і добровільно взяла на себе роль управління арт-проєктом.

- Для організації заходу на виконання функцій менеджера арт-проєкту залучають людину під примусом без будь-якої мотивації для заохочення. В цьому випадку якість заходу також залежить від сумлінності та рівня відповідальності людини.

- Через недостатність фінансування з ряду причин (неформалізований результат арт-проєкту, тому неможливо визначити на початку скільки потрібно коштів або поява додаткових вимог до результату проєкту; через брак цільових коштів на арт-проєкти в достатньому об'ємі тощо), виконання деяких задач відбувається за рахунок організатора та команди виконавців арт-проєкту. Якість виконання таких задач буде залежати від відповідальності та бажання отримати особисте задоволення результатом організатора чи виконавців проєкту.

- Непорозуміння між менеджером арт-проєкту та замовником або менеджером та членами команди в наслідок відсутності чіткої формалізації вимог до проєкту з боку замовника ускладнить хід виконання арт-проєкту через перевантаження членів команди задачами, відсутність можливості зробити чіткий план робіт, виконання робіт в режимі постійних дедлайнів.

- Ціль творчого проєкту – дуже рухлива та пластична, що призведе до не до кінця усвідомленого всіма членами проєкту результату проєкту та значно ускладнить хід проєкту.

- Персоніфікація продукту проєкту (створення образу) матиме негативний вплив, коли уявний образ результату проєкту значно відхилиться від запланованого в процесі його створення.

- Особливі вимоги до ресурсів проєкту (матеріальних засобів, умов реалізації) можуть призвести до відмови брати участь у проєкті чи незадоволеність виконавця якістю створеного ним продукту.

Аналіз впливу психологічних особливостей та специфічних рис арт-проєкту на його виконання показав, що всі вищезазначені фактори є суттєвими ризиками для творчих проєктів. Зневажливе ставлення до них та відсутність плану щодо запобігання або мінімізації наслідків неминуче вплинуть на досягнення цілей управління проєктом, а саме перевищенню бюджету, порушенню термінів та незадовільної якості кінцевого результату проєкту.

ДЖЕРЕЛА:

1. Рибалко І.В., Алькема В.Г. Сучасні підходи до управління командою проєктів в творчій сфері. «Професійний менеджмент у сучасних умовах розвитку ринку» *Матеріали доповідей VIII науково-практичної конференції з міжнародною участю (1 листопада 2019 р.)*. Х.: Монограф. 2019. 331с., с. 230-232.

2. Бас Д. В. Арт-проєкти, їх особливості та визначення. *Вісник Черкаського*

державного технологічного університету. Серія: Технічні науки. № 3, 2016. С. 57-62.

3. Psychological means of theoretical modeling of the optimum number of project staff. M. V. Palchynska, I. A. Azhaman, N. A. Telichko, M. A. Sadova, O. Danchenko *International Journal of Management (IJM)* Volume 11, Issue 4, April 2020, pp. 414-426, Article ID: IJM_11_04_041 Available online at <http://www.iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=4> Journal Impact Factor (2020): 10.1471 (Calculated by GISI) www.jifactor.com ISSN Print: 0976-6502 and ISSN Online: 0976-6510

4. Рибалко І.В. Аналіз впливу психологічних особливостей стейкхолдерів на арт-проекти. *Управління проектами: стан та перспективи. Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції*. Миколаїв: Видавець Горубара В.В., 2020. – 170с., с. 91-95.

ANALYSIS OF PSYCHOLOGICAL FEATURES' INFLUENCE OF THE ART PROJECT TEAM ON ITS PERFORMANCE

¹PhD student of the Department of Management Technologies Rybalko I.V.,

¹PhD (in Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing and Behavioral Economics, Bielova O.I.,

¹PhD student of the Department of Management Technologies, Zarutskyi S.O.

¹University of Economics and Law "KROK", Kyiv, Ukraine

This study is devoted to the analysis of the influence of psychological characteristics of art project team members on its effective implementation. Domestic and international experience in implementing a project approach in the art field is analyzed. The peculiarities of the project manager's work with the members of the art project team are determined. The psychological features of people who are members of the art project are determined, and also the characteristic of these features is given. The possible negative features of art project members were also analyzed and recommendations for working with them were given, which can be used in the practical implementation of art projects.

Keywords: project, project management, team, project manager, psychological features, art project, project risks.